

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO IN SICER OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstva in nameščencev, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 3 * Maribor, sobota, dne 8. januarja 1938 * Leto XIII

K zunanje političnim dogodkom

Dva važnejša politična dogodka bosta v prvi polovici januarja meseca. Dr. Stojadinović potuje v Nemčijo, kjer se bo mudil tri dni; v Budimpešti pa se bo vršila konferenca rimskega sporazuma, ki so ga podpisale Italija, Avstrija in Ogrska.

Zakaj sta važna ta dva dogodka? Nedavno je obiskal malo antanto francoski zunanji minister. Mala antanta je v mednarodni politiki pomemben faktor, pomembnejši pa še v zvezi z balkansko zvezo. Tako razgovori v Nemčiji, kakor v Budimpešti, se bodo tikali vprašanj, o katerih je razpravljal Delbos v imenu Francije in Anglije s politiki male antante.

Iz prav tega razloga je zlasti važno, da ohranita mala antanta in balkanska zveza v glavnem politiko zahodne demokracije ter ostaneta načelno in formalno enotni.

Vrše se priprave za pogajanja z Nemčijo in Italijo za sporazum s Francijo in Anglijo. Ta pogajanja je treba formalno podpreti. Po dosedanjih izkušnjah namreč vemo, da oba tabora iščeta zaveznikov in da bodo ta pogajanja in tudi pogajanja za sporazum in trajen mir uspela le takrat, če bodo pogodbenice vedele, da nimajo drugega izhoda in da bi bila njih okolica nevarna, če ne bi ostale zveste svoji ponovni besedi, da hočejo edino sporazum in mir.

Preveč smo vajeni prevar. Preveč nasprotujočih si besed. Zato se smemo zanašati le na resno politiko, stvarno, ki ima oporo v mali antanti, v balkanski zvezi in v zahodni demokraciji.

Če bosta pot v Nemčijo in konferenca v Budimpešti imeli tak namen zblizanja, smemo pričakovati, da bo uspela tudi velikopotezna akcija pomirjenja, ki sta jo pričeli Anglija in Francija.

S tem evropskim problemom pa v bistvu niso v stiku akcije za pomirjenje med srednjeevropskimi državami.

Novi madžarski volilni red

Tajna volilna pravica — na madžarski način

Na Madžarskem se že več let vrši politični boj za izpremembo volilnega reda. V četrtek je predsednik vlade Darányi predložil svoj načrt zbornici in ga prav posebno hvalil, češ, da je boljši kakor francoski in švicarski. Socialni demokrati so ugovarjali, češ, da pomeni zakon poslabšanje volilne pravice in je slabši kakor prejšnji z javnim glasovanjem po deželi in malih mestih.

Sodeč po srednjeevropskih razmerah tudi ni bilo pričakovati, da bodo madžarski magnati predlagali liberalen zakon. Prednost ima novi načrt le to, da bo po 33 letih boja uvedeno na Madžarskem tajno volilno glasovanje.

Doslej je bilo tajno glasovanje samo v Budimpešti in 18 podeželskih mestih, z novim zakonom se uvede tajno glasovanje za vse volilce.

Izprememba pa je glede starosti volilcev. Voliti sme moški, ki je dopolnil 26 let in žena, ko je dopolnila 30 let. Volilci pa morajo imeti šest razredov osnovne šole in bivati mo-

Fašizem si ne bo podjarmil sveta!

Nova odločna izjava predsednika Združenih držav Severne Amerike Roosevelta

Predsednik Zedinjenih držav je govoril poslanico kongresu. Četrtyč je javno publiciral v govoru svojo politiko miru. Z ozirom na to, ker vojna ogroža tudi Zedinjene države, če zmagajo novi diktatorični režimi, je

Roosevelt ponovno izjavil, da mora ameriška demokracija podpreti evropsko.

S tem Zedinjene države opuščajo brezbržnost za dogodke v ostalem svetu.

Ostro je obsodil narode, ki so odpravili demokracijo. Rekel je, da od teh narodov preti največja nevarnost vojne.

Roosevelt smatra, da bodo narodi, človeštvo, zahtevali povratek k demokraciji in tudi je od demokracije odvisno, ali bomo imeli vojno ali mir.

Na svetu je nastal nered, v katerem je prava civilizacija v nevarnosti. Eksistenca narodov je pa odvisna od načela sporazumevanja. — Nadejati se je,

da bodo civilizirani narodi odpravili sedanje stremljenje k fašizmu

in da se bodo v novem letu sedanje demokracije poživele in v deželah, kjer je ni, se povrnilo.

Amerika hoče to stremljenje podpirati in sodelovati z evropsko demokracijo.

Nadalje je Roosevelt izjavil, da hoče »New Deal« (zaon o delavskih mezdah, delovnem času itd.) uveljaviti. Grajal je kapitaliste, češ, da imajo poleg odgovornosti za dobiček tudi dolžnost, da dajo narodu življenjska sredstva. Odpraviti moramo gladne in jim dati delo in plačo.

Roosevelt prerokuje bodočnost demokraciji

in poziva, da se obstoječe demokracije strnejo tudi ob podpori Zedinjenih držav. * * *

Angleški konservativci ne morejo biti čuvarji demokracije.

Rooseveltov apel je naraven in logičen. V listih pa kroži prav te dni nov načrt evropskega pomirjenja, ki ga je baje izdelal predsednik angleške vlade Chamberlain. Ta načrt ni sicer nov. Čitali smo o njem že večkrat. V bistvu pa prej odklanja sodelovanje Zedinjenih držav, kakor ga sprejema.

Rasizem cvete

Boj beli rasi

Napoved Japoncev

Japonski notranji minister admiral Suetesugu je napovedal združitve Kitajcev, Mandžukov in Japoncev ter pregon vsakršnega vpliva belih ras v teh ozemljih. Japonci se ne boje ne Angležev in ne Rusov. Načelo se bo eventuelno izvajalo v vojni.

Ta vest iz Japonske je izzvala

zaprepaščenje v velikih državah. Sicer ta japonska izjava ni nova, vzne-mirjenje vzbujajo samo, da jo je dal odgovorni član vlade. Izjava naperjena proti beli rasi pomeni tudi grožnjo Nemčiji in Italiji, s katerima je Japonska zaenkrat zvezana s anti-komunističnim paktom.

Zanimivo pa je, da si vsak naci-zem ustvari svojo resno teorijo, t. j. teorijo o manjvrednosti druge rase. Nemci poznajo teorijo o nadvrednosti nordijske rase, t. j. nemške rase, Japonci pa nadvrednost rumene rase nad belo.

Rumunska vlada in ustava

Rumunski juristi opozarjajo vlado, da so njeni ukrepi v nasprotju z ustavo

Rumunska vlada, ki je vlada manjšinske stranke in v ustavnih državah nemogoč pojav, opravičuje svoj obstoj s propagiranjem boja proti židom.

Ustavila je večje število časopisov, toda ne samo židovskih, ampak tudi vse — ruske, ki izhajajo v Besarabiji, kjer so Rusi v večini.

Napovedala je celo vrsto protižidovskih zakonov, odvzem koncesij in državljanstva židom, izključitev židov iz javnih služb itd.

Rumunski juristi so opozorili vlado, da so njeni ukrepi protiustavni. Vlada je začela izvajati svoj program, pozabila pa je, da sta tu ustava in parlament s senatom.

Na podlagi novejših poročil je vlada že v marsičem izpremenila svoje stališče.

Program angleškega vladnega predsednika navaja pet točk in sicer:

1. sklenitev gospodarskih sporazumov, 2. ustanovitev evropskega direktijskega komiteja pod vodstvom vlad v Londonu, Parizu, Rimu in Berlinu, 3. izpremembo nekaterih določb mirovne pogodbe in reformo Društva narodov, 4. sklicanje mednarodne konference glede kolonij in 5. omejitev oboroževanja vsaj po petih letih.

Anglija ima v tem primeru svoj stari načrt v zmislu italijanskih predlogov ter pri tem očitno ne računa s koncentracijo demokratičnih sil. V svojem načrtu predvideva predvsem direktorij velesil, kateri bi potem svojevoljno odločal o usodi Evrope in malih držav in tudi v mednarodni politiki.

Vse miroljubne dežele vsega sveta pozdravljajo novo politiko Zedinjenih držav, ki se pridružuje demokraciji, nasprotno pa v državah z diktatorskimi sistemi, govore in pišejo o vmešavanju v notranje razmere drugih držav. Seveda je očitek neutemeljen, ker vemo, kako silno nevarni so za civilizacijo človeštva ti nenaravni sistemi.

Vsi rasisti pa računajo napačno. V okviru teh ras se delijo ljudje na bogate in nemanice, na izkoriščevalce in izkoriščane. — Premostiti ta razredna nasprotja v lastni rasi ne morejo, zato pa obljublajo nemanicem, da bodo lahko izkoriščali manjvredno raso, ako pripomorejo svoji rasi do zmage. — To slepomišenje bo trajalo samo nekaj časa, ker izkoriščani ne bodo mogli živeti od obljub, ako pa bi slučajno ena »rasa« zmagala nad drugo, se bo pokazalo, da bodo izkoriščevalci zmagoslavne rase izmzgavali lastno ljudstvo tako, kot podjarmljeno in sicer v sporazumu z izkoriščevalci premagane rase.

Angleškim petrolejskim družbam je dala zagotovilo, da ne misli na odvzem koncesij in izgon tujcev (židov).

Ministrski predsednik Goga vodi konference s predstavnikom židov.

Zunanji minister Miesescu je poslal brzojavne pozdrave tudi v Moskvo in napovedan je njegov obisk v Pragi.

Kralj Karol pa je najavil svoj obisk v Londonu.

Rumunska politika stoji v znamenju nihanja med programom krščanske nacistične stranke in realnimi dejstvi, med iluzijami in stvarnostjo.

Hitler pojde v Rim. Hitler pojde maja meseca v Rim, kjer ostane teden dni ter se udeleži proslave druge obletnice italijanskega imperija.

Zaman nacistični napor pri Teruelu

Teruel v rokah vladinih čet

Velika protiofenziva Frankovcev pri Teruelu je opešala v ognju vladinih čet, ki so se na par mestih res nekoliko umaknile, večinoma pa obdržale vse svoje pozicije.

Pariški listi (nikakor ne levičarski) poročajo, da so republikanske čete kljub visokemu snegu in mrazu (— 15C°) dosegle zadnje dni lepe uspehe. Nacistična ofenziva je propadla v ognju vladinih čet. Najboljši nacistični polki so ostali na bojišču. Izkoriščujoč demoralizacijo čet so

republikanci napredovali. Teruel je v republikanski posesti. Napad nacistov na Teruel na desnem krilu republikanske fronte je bil dvakrat zavrnjen s pomočjo tankov in so repu-

blikanci zopet prevzeli inicijativo. Cesta Conclud—Teruel je zopet popolnoma v rokah vladinih čet. Poskusi Frankovcev, da pridejo v Teruel so se izjalovili.

Zakaj boji za vsako hišo v Teruelu?

Mesto Teruel so osvojile vladine čete, niso pa mogle zavzeti vseh javnih poslopij, v katerih so se zabarikadirali nacisti. Za ta poslopja so se vršili hudi boji, v katerih je sodelovalo topništvo. Ta poslopja so nam-

reč stara in zidana iz samega kamnja. Kamen zvezan z malto pa postane v teku stoletij kot cement in železo. Zato je razstreljevanje takih zgradbo silno težko.

Kaj bo z rudarji lažjimi invalidi?

Novi pravilnik o bratovskih skladnicah in »Slovenec«

Dne 31. decembra m. l. je bil v »Službenih novinah« razglašen novi pravilnik o bratovskih skladnicah. Mi se danes še ne moremo spuščati v podrobnosti, ker ga še nismo imeli prilike proučiti.

Pač pa posnemamo iz poročila v »Slovenec« z dne 4. januarja t. l. o novem pravilniku med drugim tole: »Nekatere nove določbe ... so za ogromno večino slovenskega rudarskega delavstva sprejemljive, ne pa za nekatere lažje invalide in upokojence, ki bodo kljub temu, da uživajo v zasebnih rudnikih možnost lažjih služb, v celoti prejeli v bodoče le tolikšne prejemke, kakor so jih imeli tedaj, ko so bili zdravi. Teh rudarjev je pa le malenkosten odstotek.« (Podčrtal pisec.)

K tej »Slovenčev« ugotovitvi pri-

pominjamo, da novi pravilnik ne velja samo za slovenske, temveč za rudarje vse države. Nadalje, sprememba čl. 82 pravilnika pomeni, da bodo po novem pravilniku izgubili nezgodno rento vsi oni nesrečneži, kateri so se v rudnikih ponesrečili, pa še delajo pri rudnikih in gotovo najtežje opravljajo svoje delo. In teh ni malo. Samo v Sloveniji jih je nad 500 in vsej državi pa gotovo nad 2500.

S tem bo nezgodna blagajna, ki je že itak aktivna, prihranila milijone v dobro podjetnikov, da bodo potem lahko prispevke znižali, ki jih dosejajo niso mogli.

Če smatra »Slovenec« to za malenkost, potem hvala za tako ljubezen do bližnjega. **Rudar.**

Parlament, ki je preprečil svoj razpust

Vafditovci s hrupom preprečili prečitavanje kraljevega ukaza

Kakor znano je v Egiptu prišla na krmilo manjšinska stranka, kateri je kralj poveril mandat. Ker pa ta stranka v parlamentu nima večine, ampak jo imajo vafditovci, ki so se sprli s kraljem, je kralj sklenil razpustiti parlament.

Ko je nova vlada hotela prečitati razpustitveni dekret v parlamentu, so vafditovci dvignili hrup, da dekreta niso mogli čitati.

Brez čitanja dekreta pa parlamenta ni mogoče razpustiti, razen ako bi kralj razveljavil ustavo. To pa zopet ne gre, ker je ljudstvo že radi zadnjih dogodkov zelo razburjeno. Kakor vidimo je majhna nepredvidnost pri stiliziranju ustave preprečila namero, da bi bil mogel biti parlament razgnan. O tem bodo gotovo čitali poldiktatorji po drugih deželah, pa bodo ob priliki gotovo vnesli v ustavo določbo, da je smatrati dekret za prečitan, tudi ako vlada v parlamentu hrup in trušč.

Volilci so pa volili po končnih poročilih za liberalce (Tatarescu) 1 milj. 103.000 glasov, za kmetiško stranko (Maniu-Mihalake) 626.462 glasov, »Železna garda« 478.387 glasov, za krščanske nacionaliste (Goga) le 281.167. Ostale stranke so dobile manj glasov. — Politika Goga nas spominja na bivšega dunajskega krščanskega socialca in župana dr. Karla Luegerja, ki je tudi pričel svojo karijero s protizidovstvom in končal v prijateljstvu z bogatim židovstvom. Romunsko politiko diktira tajna kamarila, ne zaupnica naroda.

Tudi statistika uči, kako smo obdavčeni

Industrija v naši državi.

Statistika je primerjava razmer ali razmerja v številkah. Za nas je važna številčna primerjava gospodarskih števil, ker je ta zrcalo socialnih razmer.

Statistika gospodarstva tudi pove, ali se gospodari prav in širša tudi, kaj je treba popraviti, da ne trpe socialne razmere ali se celo poslabšujejo.

V Jugoslaviji imamo (pred letom dni) 2976 industrijskih podjetij. Po banovinah je v Sloveniji 407, savski banovini 591, drinski 267, dunavski 655, vrbaski 50, beograjski in moravski 628, primorski 171, zetski 46 in vrbaski 101 industrijsko podjetje. — Največ je kmetijskih in živilskih industrij (883), od teh v Sloveniji 299. — Lesna industrija šteje v državi 396 obratov (v Sloveniji 84), savski banovini 127, drinski 95 in vrbaski 15).

Razvita je že tudi tekstilna industrija in je v dravski banovini 82, na Hrvaškem 92, v Vojvodini 98, v Srbiji 70 obratov.

Poleg teh industrij se jako razvijata rudarska in topilniška industrija, ki jima je pripadalo doslej 107 obratov.

Po podatkih finančnega ministrstva je bilo v proračunu 1935-36 predvidenih samoupravnih davščin na osebo v banovini:

dravski	Din 146.—
dunavski	« 109.—
savski	« 98.—
zetski	« 48.—
vardarski	« 48.—
moravski	« 45.—
primorski	« 41.—
drinski	« 35.—
vrbski	« 31.—
V mestnih občinah pa v banovini:	
dravski	Din 765.—
savski	« 323.—
zetski	« 236.—
dunavski	« 224.—
moravski	« 175.—
drinski	« 167.—
primorski	« 146.—
vrbski	« 128.—
vardarski	« 122.—

Te številke nam kažejo razmerje industrij in obdavčenje s samoupravnimi davščinami. Najbolj obdavčena je Ljubljana, najmanj pa Maribor.

(Po Trg. listu.)

Iščemo samostojnega močilnega mojstra

jugoslovanskega državljana za veliko tkalnico pisanega blaga. Ponudbe pod »zanesljiv« na upravo tega lista.

Doma in po svetu

Hrvati (dr. Maček) kandidirajo v senat. V Zagrebu je imelo sejo vodstvo KDK, na kateri sta zastopala HSS ing. Košutič in dr. Maček. Dr. Krizman, Vilder in Kosanovič so pa zastopali SDS. Načelno so sklenili na seji, da se v savski in primorski banovini udeleže senatnih volitev. Glede drugih banovin niso sklepali. — Nasprotno pa dela združena srbska opozicija na to, da bi se opozicija sploh ne udeležila senatnih volitev. V ta namen se pogaja z zagrebško opozicijo Božidar Vlačić, čemur zagrebška opozicija ni naklonjena.

Prebivalcev ima Bolgarija po zadnjem štetju 6.090.215. Analphabetov

ima 46.51 odst. moških in 62.80 odst. ženskih.

Vpliv Anglije v Egiptu. Egiptski kralj Faruk je odstavil vlado Nahas paše (vafdisti) ter je poveril vlado vodji liberalne stranke Mohamedu Mahmud paši. Nova vlada je razpustila mladinsko organizacijo vaf-dov.

Poljski fašizem nastopa proti socialistom. Poljska vlada je razpustila levo socialist. stranko pod pretvezo, ki je danes tako poceni, da je nameravala postaviti vlado komisarjev. — Povsod torej enako.

Romunija in nje glasovanje pri volitvah. Goga je predsednik vlade.

šplje na župnikovem vrtu ali sicer storila kaj sličnega ... Ako človek prav pomisli, je življenje vendar tako težko. Toda kako le je vse to tako nenadoma prišlo? Še do pred kratkim je izgledalo, da je vse dobro. On se je potikal s svojim prijateljem naokoli, v prelepi hiši onkraj reke je bilo tako prelešno, sončno, čisto drugače in mnogo lepše kot je bil kdajkoli kje videl ... Sedaj pa? Vrč je bil v zaporu, njegova ljuba gospa na tem, da odpotuje in da se ne vrne več, ker ji je bilo življenje tako strašno težko ... on pa bo ostal tu sam in zapuščen; kako naj to razume. Potem pa se je spomnil še nekega drugega, ki je tudi ostal sam, sam v hiši onstran reke:

»In gospod Valter?« je vprašal.

»Tudi gospod Valter odpotuje jutri.«

Tudi v Amsterdam,« je poizvedoval Mereyntje in novo upanje je vstalo v njem.

»Ne, Mereyntje, čisto nekam drugam, v Pariz, v popolnoma tujo deželo, na Francosko.«

Poslednje upanje se je razblinilo. Mereyntje je vzdihnil še globlje. To je bilo trpko in nerazumljivo. Kako le je mogel gospod Valter kaj takega storiti? Kako je mogoče, da gospod Valter ne mara več njegove ljube gospe. Obrazek se mu je bil zresnil in z njega je odsevala modrost; razglabljal je o teh njemu nepojmljivih stvareh, ki so se od vseh strani gomilale nanj, dokler ni nenadoma vzkliknil ves vzhičen:

»Ako bi jaz živel skupaj s teboj, bi te imel vedno rad, in ne bi šel nikoli proč od tebe!«

»Moj ljubi mali,« je zopet povzela lepa gospa; pri tem se je domislila nečesa in obraz ji je bil žalosten. Nenadoma pa se je zasmejala in vzkliknila:

»V začetku pravite vsi tako, toda da bi ostali

stanovitni, ne morete, ker ste preveč omahljivi!«

Začuden je pogledal Mereyntje v njen izpremenjeni obraz in trdno prepričan je rekel:

»Toda jaz ne!«

Ljuba gospa ga je prišla za njegova mala ramena in ga stresala, smejoč se na ves glas in poljubljujoč ga je vzkliknila:

»Ah ti mali norček, saj ne veš kaj govoriš! ... Poglej ven! Zopet začenja snežiti.«

Njen glas je bil zopet vesel, in Mereyntjeju se stvar naenkrat ni zdela več tako strašna. Najbrž jo je bil napak razumel, sicer bi ne mogla tako veselo govoriti z njim ... Olajšan se je smejal tudi sam in gledal ven, kako so pričeli počasi padati prvi kosmiči na zemljo.

»O! Kako lepo, ti!« je vzkliknil od veselja. Ako bo tako naprej snežilo, ti, potem se jutri lahko peljemo s sankami!«

»Seveda, gotovo bo snežilo še naprej,« mu je pritrdila. »Le poglej te težke oblake ... Snežinke padajo vedno bolj gosto, čim dalje sneži.«

Precej časa sta molčala, očarana od lepega prizora ob pogledu na padajoče snežinke, ki so tkale vedno bolj neprodirno zagrinjalo med nju in svet pred njima. Pritajeno je rekel Mereyntje:

»Sedaj se mi zdi tako, da sva še bolj tesno skupaj kot poprej, ko še ni snežilo, ali ni res, ljuba gospa?«

Začudena ga je pogledala, mu prikimala in molčala. Njene misli pa so se izgubile v samotni ki je legla na njo kot moreča žalost. Še nikdar se ni čutila tako zapuščena in izgubljena v daljnem svetlu, kot sedaj v tem vozu, sredi trepetajoče omame divjega snežnega meteža.

(Dalje prihodnjič.)

A. M. de Jong:

84

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Od začudenja in bolečine je bil Mereyntje ves prestrašen. Temen in zapuščen se mu je zdel svet, ako ne bo na njem več njegove ljube gospe. Bolečina, slična kot je prevzela njegovo srce pri Vrčevem odhodu, se je pojavila zopet. Samo, da je bila to pot še huja, kot takrat, ko so odgnali Vrča. Kajti Vrč se bo čez dva meseca zopet vrnil, njegova ljuba gospa pa nikdar več. Čustva, ki jih je gojil do nje so bila še vse kaj drugega kot pa prijateljstvo, ki ga je vezalo z Vrčem. Nežnejša, globokejša, ki se ne dajo opisati in krasnejša. Še nikdar na svetu ni ljubil kakšnega človeka ali karkoli tako zelo kot njo. Mahoma se je tega zavedel, in sram ga je postalo, ko je pomislil, da bi njej na ljubo mogel pozabiti Vrča ... In sedaj še pravi, da ni človeka, ki bi jo imel rad ...

Čisto blizu njenega nežnega obraza se je oglasil njegov zadrego razodevajoči, dobrikajoči se glasek: »Kaj pa jaz?«

»Moj ljubi mali!« je vzdihnila Ana in ga po-božala po njegovih zardevajočih licih. »Da, vedela sem, da se ne motim, ko sem hotela k tebi ... da, da, ti me imaš rad ... toda, vidiš, Mereyntje, to je premalo ... Življenje je tako težko, oh tako težko, Mereyntje.«

Mereyntje je vzdihoval in prikimal. Vse je verjel, kar mu je rekla in na sebi je občutil vso težo življenja. Ali zakaj je bilo življenje za njo tako težko? Saj ni mogoče, da bi bila kradla ne-

Iz naših krajev

Ruše

V naši občini je vse zaposleno in ni več bede, odkar je občina v rokah JRZ. Tako se vsaj govori. Če pa zjutraj pogledaš na cesto, pa takoj opaziš grenko neresnico. Človek bi rekel: ako bi ne bilo snega, da smo nekje v Indiji. Vidiš celo vrsto malih indijancev, kako vibra od njih — oblekca. Koliko je pa podobnih indijancev doma, ki sploh ne morejo v tem času na svetlo, kaj šele v šolo. Dolgo časa smo čakali, da se občinski možje katerim so bili tako pri srcu reveži za časa volitev, zganajo ter potom svojega občinskega socialnega odseka, kakor vsako leto, pred upravo JRZ, priskočijo na pomoč najrevnejšim otrokom. Ko pa je bilo čakanja dovolj, se je zganilo Del. kult. društvo »Vzajemnost« ter povabilo na sestanek vsa društva, da z združenimi močmi ublažijo bedo. Sestanek je rodil uspeh. Odzvala so se radevolje vsa društva. Ustanovila se je soc. akcija, katere predsednik je s. Magdič. — Akcija si je dala nalogo, da obleče čim večje število revnih otrok, brez razlike politične pripadnosti njih staršev. Popolno razumevanje je našla akcija pri tv. Tvornici za dušik, d. d., katere je takoj prispevala znesek Din 4000.— Delavstvo istega podjetja je pridno na delu ter pobira med seboj prispevke v ta namen. Do danes je delavstvo nabralo že znesek od Din 1500.—, Tv. Vlach, tekstilna industrija v Rušah, je darovala velik prispevek v blagu. Delavec, s. Mataušek Ludvik, ki je sam najbolj občutil bedo, ko je bil dolga leta brezposeln, je daroval znesek Din 50.—. Akcija bo priredila dne 23. januarja socialno prireditev v dvorani Sokolskega doma, katere čisti dobicek gre v isti namen. Sodelovala bodo vsa društva. Že danes opozarjamo na to prireditev, katera bo nudila prvovrstni užitek.

Socialni odsek občinskega odbora je uvidel, da vlada v Rušah vendar le nekaj bede in je razposlal svojim pripadnikom sledečo prošnjo: Socialni odsek občinskega odbora Ruše se obrača letos zopet na cenjnaslov z vljudno prošnjo za blagovoljni prispevek za oskrbo revnih otrok z obleko in obutvijo. **Letos je ta prošnja posebno važna!** Občina je namreč sklenila, da bo letos dala samo novim, nujno potrebnim, ker ima letos večina družinskih očetov zaslužek in ker je občina lani veliki množici otrok dala močne čevlje, ki bi jim morali služiti 2 leti. Opozicija pa je raztrobila, da občina letos ne bo ničesar priskrbela revnim. Na to je del. kult. društvo »Vzajemnost« sklicalo sestanek vseh društev v Rušah v Črnkovo gostilno in tam se je sestavil poseben pomožni odbor, ki bo izvedel letošnje pomožno akcijo. Predsednik in blagajnik tega odbora je g. Magdič, tajnik pa g. Sornik. Tvornica za dušik jim je na posredovanje g. inž. Teržana že izplačala Din 4000.—. In tako prosijo soc. odsek samo svoje, akciji naklonjene dobrotnike in faktorje v Rušah, za prispevke, da bo mogel nuditi pomoč tistim, ki so pri občini ali v šoli prosili za darila. — Z odličnim spoštovanjem **Ferd. Pšunder**, s. r., župnik, predsednik soc. odseka.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«. Pripravljali odbor Delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« sklicuje za nedeljo, dne 9. januarja ob 9. uri predpoldne v prostorih gostilne Josip Novak ustanovni občni zbor. Vabimo vse člane, da se ga obvezno udeležijo, vabimo pa tudi vse prijatelje in somišljenike delavskega napredka, da pridejo in pomagajo k uspehu. Kot delegat pride s. **Petejan Josip** iz Maribora.

Guštanj

Volitve obratnih zaupnikov se bližajo. V vseh obratih, kjer postojajo organizacije, si zavedni delavci izvolijo svoje obratne zaupnike, ki jih med letom zastopajo in ščitijo njihove interese. Te pravice nudi socialna zaščita delavcem, zato bi jo nikjer ne smeli omalovaževati. Pri nas se je razpasla v zadnjih letih čudna navada, da je bilo treba delavce celo pisмено pozivati, da so se volitev udeležili, namesto da bi se vsak delavec pobrigal za svoje pravice. Upamo, da letos ne bo treba izdajati posebnih vabil. — **Organizirani delavec.** **Ugarsko delavnico** je odprl domačin urar Vranik Ivan.

Kako bo v Španiji?

Aragonska fronta v decembru 1937. Sedaj, ko je padla severna fronta, vas gotovo zanima, kdo bo zmagal v Španiji, ali fašizem ali demokracija. Zdi se mi, da radi likvidacije severne fronte majo za glavami tudi nekateri delavci ter prorokujejo zmago fašizmu. To pa je popolnoma pogrešeno. S tem, ker je padla severna fronta (za katero se je že zdavnaj naprej vedelo, da je neubranljiva), fašizem še ni dosegel končnega uspeha. Toda španska republika se je naučila marsikaj. Najvažnejše za vojskovanje so tri stvari in sicer: 1. večje rezerve v vojaštvu; 2. večja pažnja 5. koloni in 3. tesnejša povezanost strank ljudske fronte. Mi smo pridri fašistično fronto na Guadalahari, pri Bruneti in Saragosi,

Ljubljana

Sestanek naročnikov „Delavske Politike“

se bo vršil v nedeljo, dne 9. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani »Delavske zbornice«.

Delovni čas nameščencev. Vse nameščence, ki so prejeli potom svojih strokovnih organizacij, ali časopisov vprašalne pole

Sestanek je važen, ker moramo v novem letu krepko na delo, da razširimo in uveljavimo naš tisk.

glede delovnega čsa, nadurnega dela in dopustov, prosí Delavska zbornica, da vprašalne pole takoj pošljejo na njen naslov.

Maribor

Grozna železniška nesreča

se je zgodila danes, de 7. januarja ob 10. uri dop. na Koroškem kolodvoru. Lokomotiva je povzela 45. letnega železničarja s. Baukmana Karla. Kolesa so prerezala nesrečneža čez trebuh na dvoje. Pokojnik je bil postajni delavec in menda vojni invalid, slep na eno oko. V službi je zamenjal nekoga obolelega svetilničarja. Slep na eno oko gotovo ni bil sposoben za tako službo, ki zahteva, da vidi človek na oba očesa in je torej več ali manj žrtev štednje. Pokojnik

je doma iz Limbuša in zapušča tri nepre-skrbljene otroke.

S. Baukman je bil zaveden železničar in zvest naročnik našega lista. Vest o strahotni smrti s. Baukmana je globoko pretresla njegove tovariše, ki so ga poznali.

Vse sočustvuje z nesrečno družino, kateri tudi mi izrekamo naše sožalje.

Pokojniku bodi ohranjen trajen spomin!

Proračun mestnih podjetij za l. 1938-39 izkazuje 33,7 milijonov dohodkov in prav toliko izdatkov. Je za 574.073 dinarjev večji od lanskega. Za osebne izdatke gre 8,1 milijona dinarjev. Izgleda, da so mestna podjetja eno največjih podjetij v našem mestu. Aktivno je mestno električno podjetje za 2,9 milijona dinarjev in klavnica za 623.000 dinarjev, avtobusno podjetje za 33.239 dinarjev, pasivna pa: plinarna za 0,61 milijona dinarjev, gradbena uprava za 0,22 milijona dinarjev, premoženjska uprava (hiše) za 1,67 milijona dinarjev, kopališče za 0,11 milijona dinarjev, otok za 0,53 milijona dinarjev in uprava za 0,86 milijona dinarjev.

Nizke temperature, kot jih še nismo zaznavovali od l. 1929., merimo letos vsak dan. 13, 14, 15 C° pod ničlo je kar običajno. Velike nepravilne povzročajo mrzav pri vodovodnih napravah.

Kaj pa vagonarji? V tem hudem mrazu

Celje

Veliki nedostatki celjskega kolodvora

Z ureditvijo novega izhoda na kolodvoru so Celjani, kakor tudi ostalo potujoče občinstvo upravičeno nezadovoljni, saj je bilo urejeno samo za lepo solčno vreme. Ob deževnem vremenu poleti, osobito pa sedaj v zimskem času, smo slišali že mnogo kritike na račun železniške uprave zgolj radi tega, ker ni pri izhodu niti enega kvadratnega metra strehe, kamor bi se potniki s svojo prtljago ob slabem vremenu lahko zatekli. Marsikateri potnik je imel že vsled tega veliko škodo na prtljagi, ker jo je moral, hočeš ali nočeš (če je pretežka), postaviti na tla v brožo.

Nič manj upravičeno se pritožuje občinstvo, ki mora čakati na prihod vlaka na prostem, kar je zlasti v dežju in sedanjosti ostri zimi prava muka. Uverjeni smo, da se je že marsikdo prehladil, posebno sedaj, ko imajo vlaki zamude, da ti ne pomaga več noben vojni red. Ako pa hočeš na peron in počakati v čakalnici, si moraš kupiti peronsko karto, pri tem se ti pa lahko zgodi, da vsled oddaljenosti čakalnic od izhoda ne vjameš niti zadnjega potnika, ki se pripelje z vlakom na katerega čakáš. Čudimo se, da se pri določitvi izhoda ni oziralo na to, da vodi takorekoč mimo izhoda cesta izpred kolodvorskega skladišča. Čestokrat se znajde potnik, ko pride do vogala kolodvora, tik pred drvečimi konji ali kakim drugim vozilom. Tudi razsvetljava ob izhodu je zelo pomanjkljiva, da človek sploh ne more spoznati došleca. Mislimo, da bi se mogel ta nedostatek najlažje odpraviti, ker nam za enkrat še ne primanjkuje električnega toka.

Daljši časa smo molčali, ker smo se nadejali, da bodo merodajni uvideli te nedostatke in jih odpravili. Ker pa je bilo čakanje zamanj, smo primorani, da z vso res-

nostjo opozorimo merodajne faktorje na tu našteje pomanjkljivosti, da ne bodo tuji, ki prihajajo v Celje, ki velja za turistično in tujsko prometno središče že pri prvem koraku razočarani in nejevoljni ter v dvomu ali so prišli v mesto, ali pa v kako temno vas. Železniška uprava naj se za tu navedeno zanima in skuša zadovoljiti občinstvo, saj ne gre za milijonske investicije. Celjani smo itak skromni v vseh ozirih, ker čakamo večkrat po cela desetletja predolgo.

Svit.

Ponovno opozarjamo na današnje predavanje s. dr. Reimana o temi »Pravna zaščita žene«, ki se bo vršilo ob 8. (20.) uri v dvorani Delavske zbornice. Pridite vsi, točno in sigurno!

10.000 Din za 10-letno zvestobo. Pred okrajnim sodiščem je končala te dni prav zanimiva tožba bivše »sobarice in trgovske pomočnice« proti nekemu veletrgovcu. — Trgovec je namreč obljubil svoji službenki, ki je opravljala pri njem vsa hišna dela in bila zaposlena tudi v trgovini, da ji bo dal po 10. letih poleg dotedanje plače, ki je znašala z oskrbo vred še v denarju mesečno samo po Din 250 do 300, lepo nagrado in sicer 1000 Din za vsako leto, če bo pri nje-

KINO DOM, CELJE

Od 7. do 10. jan.: Zabava na skednju (Spiel auf der Tenne). Filmska komedija, smeh od začetka do konca. Od 11. do 13. jan.: Alarm v Pekingu. Gustav Fröhlich in Peter Voss.

Češka pisatelj v Ljubljano in Maribor

V ponedeljek se pripeljeta iz Prage znana češka literata, pesnik **Josip Hora** in pisatelj **Karel Novy**. Oba bosta v torek, dne 11. januarja prednašla v dramskem gledališču v Ljubljani svoja duševna dela, v petek, dne 14. januarja zvečer pa v Mariboru v »Ljudski univerzi«. Njuna dela bodo prevajali tudi v slovenščino.

Nujno priporočamo tudi delavstvu, da se v čim večjem številu udeleži teh literarnih večerov v Ljubljani in Mariboru, posebno pa seve naša mladina.

Oba češka gosta sta povabljena k nam radi medsebojnega duševnega zblizanja Čehov in Slovencev ter prirejajo večere jugoslovansko-čehoslovaške lige, Pen-klub in mariborska Ljudska univerza.

Delavstvu bodo ti večeri še posebno zanimivi, ker sta oba umetnika iz ljudstva in odkriva v svojih delih socialno življenje naroda. Pesnik **Josip Hora**, roj. 1891, je znamenit lirik, ki je v svojih številnih socialnih pesmih dokazal, kako se lahko družijo umetnost s tendenco. Je mojster pesniške besede, najboljši sedanjí češki pesnik. Ureja kulturni del dnevnika »Češko Slovo«. Dr. O. Berkopec je prevedel v slovenščino pesem »Dve minuti tišine«.

Karel Novy, roj. 1890, je bil najprej novinar, nakar je začel pisati romane, v katerih se je pokazal mojstra slikanja socialnih razmer podedelja in malih mest. — Spisal je tudi roman brezposelnih »Hočemo živeti«, »Atentat«, sarajevsko tragedijo iz l. 1914., »Denar«, »Železni krog« itd. Posebno rad opisuje svoj rojstni kraj pri Benešovu, kjer je gospodoval ljudstvu v Sarajevu ustreljeni vojvoda Franc Ferdinand. — Sam K. Novy, ceni kot svoje najboljšje delo »Samota Křešin«, v katerem je mojstrsko zagrabil življenjsko borbo delavcev v apnenici in opekarni.

Tudi K. Novy še sodeluje pri demokratičnem dnevniku legionarjev »Narodni Osvobodenci«.

Takšni stiki s kulturnimi delavci iz demokratične Čehoslovaške so nam vedno dobrodošli in bodo naše skupne vezi gotovo mnogo bolj poglobili, kot neštete ekskurzije neinteresiranih ljudi ob slavnostnih prilikah, ko se nudijo razne udobnosti slavnostnih sprejemov, banketov in znižanih vozženj. a. r.

mu v službi skupno vsaj 10 let. Ko je poteklo 10 let in še nekaj čez, se je ta zvesta uslužbenka poročila in izstopila iz službe, ter zahtevala obljubljeno nagrado za 10-letno zvesto službovanje v znesku Din 10.000. Veletrgovec sedaj naenkrat ni hotel nič vedeti o tej svoji obljubi za zvesto službo. Toda boljši spomin so imele priče, ki so trgovčevu obljubo potrdile in tako je sodnik na podlagi teh dokazov trgovca ravno na starega leta dan obsojil, da mora »sobarici in pomočnici« plačati obljubljenih Din 10.000 s stroški vred.

Vse ljubitelje šaha obveščamo, da se prične prva vaja šahovskega odseka »Vzajemnosti« v petek, dne 14. t. m. v društveni sobi Delavske zbornice I. nadstr. — Člane za dramatični odsek vpisujejo ss. Jeram, Božič in Godnik, do vključno 14. t. m. Prihodnja igra bo 30. t. m. ob 4. uri pop. v Narodnem domu.

Silvestrovanje delavstva v hotelu »Union«, katerega je priredilo naše agilno delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, je prav zadovoljivo uspelo. Med splošno zabavo in igranjem delavske železničarske godbe smo dočakali rojstvo novega leta. Polnočni govor je imel s. **Vodopivec**, ki je bodril navzoče k vztrajnemu delu za delavsko kulturo. Delavskim organizacijam res ni poslano z rožicami, vendar se zavedamo, da smo z vsakim letom, vključ vsem za prekam, bližje cilju. Takoj na to so nastopili pevci »Vzajemnosti« z izbranimi delavskimi pesmimi. Tako smo se svojim med svojimi, vključ vsem težavam, veselili do ranega jutra.

Prodaja gnoja bo dne 17. januarja ob 9. uri v mestni klavnici.

ona je morala začeti z abc. Zato vsak dan zadržavanja fašistov, pomeni za republiko en dan zmage več. In vendar, kakšne so končne perspektive vojne v Španiji? Osnovno merilo je: **če fašizem ni mogel premagati republike v času, ko je bila v popolni desorganizaciji, je ne bo premagal tudi ne sedaj, ko je zmožna dajati sistematično organiziran odpor.** Padec severne fronte nima za nadaljni razvoj vojne nikakega vpliva. Asturija bo tudi v rokah fašistov zelo trd oreh. Vsekakor bo oboroženost ene ali druge strani imela precejšen vpliv na končni izid vojne. Važno vlogo bo igral tudi hribovit teren, ker predstavlja vsa Španija en sam kompleks prirodnih trdnjav. Brezdvoma pa bodo odločevali notranji in zunanji gospodarsko-politični momenti.

(Konec prihodnjic.)

Sodr. Ravnik Jože 60 letnik

V Mednem pri Ljubljani ima v najemu majhno hišico, kjer živi s svojo ženo, že nekaj let v mirnem tatišu s. Jože Ravnik, upokojeni vlakovodja. Rodil se je 12. dec. 1877 na Javorniku pri Jesenicah. Že od svoje zgodnje mladosti si je moral z bojem za obstoj utirati pot skozi življenje. Kmalu je prišel do spoznanja, da mu je mesto v delavskih vrstah in je vstopil v železničarsko organizacijo. Čestokrat je v tej organizaciji pripomogel s svojimi pametnimi in treznimi nasveti do uspehov.

Ko je bil službeno premeščen na Tirolsko v bivši Avstro-Ogrski, so ga tamkajšnji sodruzi sprejeli z odprtimi rokami. Pozneje je služboval v Trstu, kjer so imele delavske organizacije v njem prudenega in treznega bojovnika. Po preobratu se je vrnil v Ljubljano, kjer smo ga videli pri delu v

kulturni organizaciji »Svoboda« in pri delavski godbi »Zarja«, kateri je bil soustanovitelj. Bil je dolgoletni naročnik naših delavskih listov, predvsem pa »Delavske Politike«.

Tudi na jesen svojega življenja je še vedno živahen in odporen, še vedno živi v trdni zavesti, da bo dočkal lepše dneve delavskega prebujenja.

Mnogokrat ga vidimo, ako se peljemo proti Ljubljani, ko stoji na balkonu svojega stanovanja in opazuje drveče vlake, pri tem pa premišljuje, kako brzo letijo tudi leta, in kako hitro teče življenje svojo pot dalje v brezkončnost. Želim soodr. Ravniku, da bi še mnogo let ostal čil in zdrav poleg svoje žene soodr. Greti.

J. V.

Tržič

Izprehod po našem trgu.

Po nekaj letih odsotnosti sem se namenil, da bi zopet obiskal Tržič. Srečal sem mladega, po obrazu znanega sodruha in ga vprašal po sodruhih: Snobju, Padarju, Kristofeku Antonu, Kosmaču in Sovi, kaj delajo, da ni ničesar čuti o socialističnem delavskem gibanju v Tržiču. »V konzumu mora biti zelo živahno«, sem menil. Nekaj časa me ogovorjeni gleda prav začudeno, potem pa začne pripovedati. »Imeli smo svoj dom, gostilno, trgovino in dvorano za izobraževalno delo kulturnega društva, bivše »Svobode«.« »Kaj ali sedaj nimate več tega?« »Ne! G. Snobju so toliko časa pripovedovali, da morajo vse obstoječe organizacije delati roko v roki, da pridemo na zeleno vejo, dokler smo prišli na cesto. Dom je bil prodan, vse kulturno delo je nehalo kot odrezano. Sodruzi, ki bi radi rešili dom, so bili brez moči, ker niso imeli sredstev. Tisti, ki bi bili to lahko storili, pa so držali roke križem. »Kaj pa drugi dve organizaciji?« »Kulturna organizacija je sicer še potem malo životala, nekaj članov je opustilo delo iz strahu, nekaj pa iz nevednosti. — Strokovna organizacija pa je pod vodstvom s. Sove vsak dan pridobivala na novih članih in mnogo storila za tukajšnje delavstvo.

Pa prišla je stavka tekstilcev, ki je malo zrahljala organizacijo. Nedolžni žrtvi stavke sta postala s. Hočevar in Sova. Sedaj se jih pa marikateri bivši sodruzi iz strahu izogiba. Pravijo, da smo vsled stavke izgubili gostilno in trgovino, pa to ne držil S. Padar je bil izrinjen iz zadruga. G. Snobju pa so odpovedali Smoleju mesto nakupovalca zadruga. Naposled se je zgodilo, kar so hoteli naši nasprotniki, gospodar je odpovedal zadrugi prostore. Socialistom je bilo treba vzeti pribežališče, odvzeti jim možnost nadaljnega dela na gospodarskem polju, delavcem pa vcepiti strah pred strokovno organizacijo s tem, da sta morala dva sodruha na cesto. Valpti so dobili nalogo, da izkoristijo to priliko in poostrijo svoj: »Alo dajmo, dajmo da bo kaj narejenega!« »Kaj pa sodruzi?« »Sodruzi Hočevarja in Sove se izogibajo, dasi bi bil vsak lahko ponosen, ako hočeta z njimi govoriti in sedeti, ker ta dva hosta za tržiško delavstvo šla na

Golgoto. Znani gospod si nadeva drugo obleko. — JNS je umrla, morda je prosto predsedniško mesto pri JRZ, bo vsaj ena zvezda sijala, ko so druge vse otemnele. — Kristofek in Kosmač sta stari grči in se ne dasta poslikati s tujo barvo. Iztrenile nas bodo razmere; bič bo tepel vsak dan huje in nas bo prisilil, da bomo mislili s svojimi možgani! — Poslovil sem se. Ostal sem sam in zamišljen zrl na mestece, v katerem trpi in gara na stotine delavcev in delavk. Popotnik.

Senovo pri Rajhenburgu

Predavanje o Masaryku in socialni zaščiti V nedeljo, dne 9. t. m. se bo vršilo s pričetkom ob 9. uri dopoldne v šolski dvorani na Senovem važno predavanje, na katerem bo govoril s. dr. Reisman o Masaryku in delavstvu, s. Jelen pa o socialni zaščiti. Rudarji, delavci in delavke, udeležite se tega predavanja v čim večjem številu.

Škofja vas

Zahvala. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« se iskreno zahvaljuje tvrdkam, ki so nas podprle pri prireditvi z denarnimi prispevki in sicer: tovarna »Elka« z din 100, tovarna Sodin, tovarna Paljagi, »Trgovski dom« (Strmečki) in podružnica »Bat'a«, vsaka z din 50. — Odbor.

Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velefilm »Kapetanova hrabrost« z Lil Dagover v glavni vlogi. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tednik in domač kulturni film. Sledi »Žena za 1000 rubljev«.

Nedeljska zdravniška služba pri krajevni bratovski skladnici v januarju je urejena tako-le: 9. in 29. januarja g. dr. Keržan Bartol, 16. in 30. januarja g. dr. Čeh Milan.

JAVNA ZAHVALA

zavarovalnici »Karitas« in podpornima društvoma železničarjev v Mariboru in Ljubljani za točno izplačilo posmrtnine.

Malek Roza, vdova kurjaka Maribor, Ob železnici 10.

Delavski pravni svetovalec

Ali ima nezakonski sin pravico do dote? (Guštanj)

Vprašanje: Pri svojem nezakonskem očetu sem živel do 26. leta. Oče je sedaj posestvo izročil svojemu zakonskemu sinu. Ali lahko jaz zahtevam z ozirom na to kako doto?

Odgovor: Kot nezakonski sin nimate pravice niti do dote, niti do dedščine po očetu, ampak le do primerne vzdrževalnine, dokler se ne morete sami vzdrževati.

Odpust delavca (Fojnica)

Vprašanje: Zaposlen sem v rudniku in mi je bilo 15. decembra odpovedano tako, da mi je preddelavec rekel, da lahko do novega leta delam, potem pa mi ni treba priti več na delo. Ali je moja odpoved veljavna, ko se delavec v rudniku navadno odpoveduje tako, da se nabije na deski imena tistih, ki jim je odpovedano?

Odgovor: V poslovnem redu, ki mora biti nabit v prostorih rudnika je določeno kako se odpoveduje služba rudarjem. Če ste glede veljavnosti Vaše odpovedi v dvomu, vprašajte pri obratovodji rudnika.

Odteljaj za davek

Vprašanje: Zaslužim na mesec komaj Din 624 in moram skrbeti za dva otroka. Od plače so mi sedaj pričeli odteljati uslužbenški davek. Ali upravičeno?

Odgovor: Uslužbenški davek plačuje vedno službojemalec sam, delodajalec ga samo nakazuje davčni upravi, in ga je upravičen odteljati od uslužbenčeve plače. Če imate z Vašim delodajalcem poseben dogovor, da bo plačeval on za Vas davek, pa Vam ga seveda ne sme odteljati od plače.

Ponarejena pomočniška spričevala (Krško)

Vprašanje: Ugotovil sem kot član prisilnega udruženja obrtnikov v več primerih, da so bila pomočniška spričevala ponarejena, odnosno nepravilno izstavljena. Zadevo sem prijavil sreskemu načelstvu, ki je uvedlo postopanje, vendar zoper krivca ni izdalo nikake odločbe. Enako je bil krivec tudi oproščen pred sodiščem, ki je proti njemu postopalo na podlagi ovadbe državnega tožilstva. Pojasnite mi, kako je moglo do tega priti?

Odgovor: Sodišče je obdolženca oprostiti bodisi zato, ker zoper njega ni bilo zadostnih dokazov, ali pa ker je smatralo, da predmetno dejanje ni bilo kaznjivo. Iz istih razlogov je očividno ustavilo postopanje proti njemu tudi sresko načelstvo. Kot razvidimo iz priloge. Vas je v stvari zastopal odvetnik, ki gotovo pozna spis in Vam bo zato tudi lahko pojasnil, zakaj je prišlo do oprostitelne sodbe.

Brezposelna podpora (Celje)

Vprašanje: Dokler sem bil zaposlen, so mi stalno odtegovali za bednostni fond od moje plače. Sedaj, ko sem brez posla, pa ne dobival nikake podpore; kam naj se za podporo obrnem?

Odgovor: Brezposelne podpore daje borza dela in se obrnite na njo.

Delež pri Konzumnem društvu (Sv. Lovrenc na Pohorju)

Vprašanje: Bil sem svojčas član konzumnega društva, pozneje pa sem se preselil drugam in nisem v konzumni prodajni ničesar več kupoval. Sedaj me društvo terjaa, da plačam še del svojega deleža. Ali more konzumno društvo to dodatno plačilo še od mene zahtevati, ali ni njegov zahtevk zastaran?

Odgovor: Če niste izstopili iz društva s pisмено izjavo tako kot je v pravilih predvideno, ste še vedno član in ste dolžni plačati v celoti tudi poslovni delež, tako kot je bil zvišan na poznejših občnih zborih. Zadevni zahtevk tudi ni zastaran.

Povračilo potnih stroškov in izdatkov od OUZD (Tepanje)

Vprašanje: Pred sodiščem delavskega zavarovanja sem uspel s tožbo, ki sem jo vložil zoper odločbo SUZOR-ja, s katero mi je bila odklonjena renta. Ko sem hodil na nadpreglede, sem imel potne stroške, enako tudi moja žena, ki je šla z menoj, imel sem tudi izdatke za razne poštnine, ker sem pisal številna pisma okrožnemu uradu. Ali lahko zahtevam povračilo vseh teh izdatkov?

Odgovor: Sodišče delavskega zavarovanja prizna tožniku, ki uspe, tudi stroške, vendar Vam teh stroškov ni moglo priznati, če jih niste pravočasno prijavili. Naknadno jih sedaj ne morete več zahtevati.

Litija

Litijskemu delavstvu v razmišljenje in vzpodbudo

Za oživiljenje delavskega gibanja.

Narava spi zimsko spanje. Mi pa ne smemo spati, ampak nasprotno delati na strokovnem in kulturnem polju. Blizajo se občni zbori, volitve zaupnikov itd. Poskušali, odnosno ukrenili smo že marsikaj, da bi se mrtvilo, ki vlada pri nas, odpravilo, ali vsi naporu niso rodili mnogo uspeha. — Morda bo kdo mislil, da se je delavstvo preusmerilo in naselilo na limance našim nasprotnikom. Toda tudi takozvani beli in plavi so kot brez življenja. Delavstvo je idejno usmerjeno nekako tako, kakor je bilo v preteklih letih, samo da je postalo mlačno in ravnodušno, kar se tiče delovanja organizacije. In ravno radi tega je še posebno važno vprašanje: kje so pravi vzroki te ravnodušnosti. Vsekakor jih bo treba ugotoviti in odstraniti! Predpogoj je, da vlada enotnost, o kateri govorimo delavstvu, predvsem tam, kjer je še zaradi izgleda in plodnosti dela neobhodno potrebna. Da se ohrani enotnost, se mora delati tako, kakor sklenejo legalno in pravilno izvoljeni odbori. Večina odloča, tak je princip demokracije, ki je popolna le, ako je zgrajena od spodaj navzgor. Vsak je upravičen do prave kritike, vsak sme iznašati predloge in delati za njihovo uveljavljanje demokratičnim potom. Nesoglasja, ki izvirajo iz osebnega sovraštva in so izrodek častihlepja in samoljublja, je treba najprvo odstraniti. So ljudje, ki občutijo pomirjenje z osebami, s katerimi so v nesoglasju, kot nekaj nemogočega, ali pa zahtevajo neke vrste posebno zadoščanje. Tako stališče mora razumeti samo oni, ki meni, da od njega zavisi vse delavsko gibanje. Pobotanje na tak način gotovo ne bi bilo trajno, ampak bi ob prvi priliki ponovno zavrelo. Vsak razredno zaveden delavec pa želi iskrenega in trajnega prijateljstva, ki je predpogoj za razvoj gibanja. — Možeče je, da se prikrade v gibanje par razdiračev, ki po svoji naravi niso za ustvarjajoče delo, ampak da izkoristijo organizacijo, v splošnem pa razdiraške opozicije med nami ni. Dolžnost vsake organizacije je, da se razdiračev znebi. Gibanje rabi predvsem trezno mislečih ljudi, katerih naloga mora biti, da uravnajo organizacijsko delo na zunan in na znotraj. — Ako o tem govorimo, govorimo zato, ker se nam zdi, da je mošk v tem slučaju bolj škodljiv, kot pa diskusija. Z molčanjem sami sebe varamo, dočim so nasprotniki o dejanskem stanju itak dobro poučeni. V vsakem pokretu ali stranki je opozicija sestavni del gibanja, saj brez opozicije v organizaciji ni življenja. — Opozicija ne sme ovirati dela, sme pa zahtevati, da se upoštevajo njeni predlogi. — V nasprotnem slučaju se jemlje opoziciji voljo do dela in onemogoča pritegnitev k delu širšega kroga delavstva. V času, ko za delavsko gibanje ni polne svobode, je še posebno važno, da imamo kader sposobnih in delavalnih ljudi, sicer ostane ob izrednih dogodkih delavstvo brez vsakega vodstva. — Kako pa je danes z našo borbenostjo, odnosno v koliko smo sposobni, da vršimo idejno poslanstvo marksizma, presodimo najbolje iz nam nasprotnega časopisa. Takšno kritiko je treba samo pravilno razumeti. — Kaj čitate? Zato je delavstvu predvsem potrebno, da se zaveda, katero časopisje piše iskreno v korist delavstva in kar je glavno, da ne molči, zlasti takrat ne, kadar se odloča o njegovih pravicah na višjih mestih. Naš tisk v polni meri vrši to nalogo, ... Toda delavci vse premalo razumejo, s kakšnimi težkočami se mora boriti. Na eni strani bi radi imeli poceni dnevnik, na drugi strani pa niti »Delavske Politike« ne čitajo, dasi izhaja samo dvakrat tedensko. Kaj šele, da bi se poglobili v razmišljanje in se pogovarjali o prečitanim s sodelavci, da bi razširjali svoje obzorje in se iz primerov iz vsakdanjega življenja nekaj naučili. Kdor hoče biti marksist, mora vedeti da je marksizem znanost. In ta znanost se ne črpa iz šundromanov in mesočasnih časopisja. Žalostno ali resnično je dejstvo, da oni, ki zatrjujejo, da so o marksizmu dobro poučeni, nimajo drugega v glavi, kot kopicico zmedenih pojmov, kar se takoj pokaže, čim z njimi govoriš. Za nje ne prinese »Delavska Politika« nikdar nič novega (seveda jim gre za novice, zlasti kriminalnega značaja). Naše mnenje pa je, da za nas take novice nimajo pomena. Ali niso za nas delavce boljše novice, ki jih prinese »Delavska Politika«, o bojih za zbol-

V ogledalu

Da, v resnici, dobrotnik delavstva! Častiti gospodje pri »Slovincu« nam zamerijo, ker smo koledarček za l. 1938, namenjen našim naročnikom, opremili s sliko s. Leona Bluma. Gospodom se zdi to naravnost nezasišano, da so »to čast izkazali (Blumu) socialisti dravske banovine tam doli nekje na Balkanu« (kakor vidimo, gospodje govore že čisto v centralističnem žargonu!) Kajti Blum je za nje veliko strahilo, »pokrovitelj ljudske fronte in bivši ministrski predsednik« razen tega pa — dragi čitatelj — žid! Naj nam gospodje oprostite, da nismo njihovega mnenja in da ne moremo posnemati nje, ki v svojih časopisih in revijah stavijo na prva mesta slike in besede ljudi, čijih delovanje obstoja v pisanju socialnih okrožnic v duhu stanovskega fašizma in podpiranju protidemokratičnih stremljenj. S. Blum pa je v dejanju pokazal to, kar drugi obetajo na papirju: dal je francoskemu delavstvu petdnevni tednik, vsakemu delavcu 14dnevni plačani dopust, pri delu je odpravil priganjstvo in prisilil delodajalce, da priznavajo delavske organizacije, država pa, da priznava pravico stavke. Te francoske socialne reforme so tako velikega pomena za delavski razred na vsem svetu, da gre Blumu priznanje tudi s strani — delavcev v dravski banovini na Balkanu« (da govorimo s »Slovincem«). Delavci ne vprašamo, kdo dela, ampak kaj dela. Kristus je bil tudi judovskega pokolenja in z njim vsi preroki in apostoli. Za »Slovenčarje« bi bilo bolje, ako bi izpolnjevali njegove nauke, namesto da se love za fašističnim antisemitizmom, za katerem se skriva tudi batina za rimsko cerkev, kakor kažejo dogodki v drugih državah, iz katerih se pa »Slovenec noče ničesar naučiti. V ostalem pa: napravite zakone, ki bodo onemogočili izkoriščanje po narodnih piškavkah in Judih, pa ne bo treba nobene diktature in preganjanj. Dokler pa takih zakonov ni, se zdi, da je boj proti Judom potreben tistim krščanskim ljudem, ki bi sami radi postali Judje brez konkurence.

Pobrezje pri Mariboru

Občinska uprava naznanja, da se izvrši od dne 1. do vštetelega 31. januarja 1938 uradna popravka volilnih imenikov. V tem času so volilni imeniki razgrnjeni v občini pregled in ima vsakdo pravico slednje pregledati, zahtevati vpis, izbris ali druge popravke. Opozorjamo, da smejo glasovati pri volitvah samo oni, ki so vpisani v imenik.

PRVA MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA

r. z. z o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 8, VABILO na

REDNI OBČNI ZBOR

kateri se bo vršil v soboto, dne 22. januarja ob 8. uri zvečer v pisarni I. Mar. del. pek.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za leto 1937.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
6. Razno.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

šanje kolektivnih pogodb, o razvoju organizacij, da ne boste mislili, da so delavci povsod tako zaspani kot tu pri nas, in še druge take potrebne novice, da bomo pripravljene, kadar pride vrsta na nas. Delavci, delavke, premislite, dokler je še čas!

Karl Marks je rekel, da more biti osvoboditev delavskega razreda le delo delavcev samih. Zato ne čakajte več — naročajte »Delavsko Politiko«, pristopajte v Splošno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije. Če si bomo hoteli svoje pravice priboriti, bo treba več dela pa manj zabavljanja.

Vsak naročnik »Delavske Politike«, zlasti pa oni, ki želijo, da bi časopis izhajal čim prej trikrat tedensko in sčasoma kot dnevnik, naj pridobi vsak po enega naročnika. Zaostankarji pa bodo storili že veliko, ako poravnajo do novega leta zaostalo naročnino, nadalje pa da bodo vršili svojo dolžnost tako, da bomo začeli z novim letom novo, boljše delo!

Z ustvarjanjem delom in v duhu enotnosti korakajmo naprej k našemu cilju! Družnost!

Litijčan.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.

Poštni čekovni račun 12.048.

Telefon interurban št. 5.

Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih združnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zdrugetih!

V slogi je moč, v delu rešitev!